

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Marcelou Uhříčkovou ve věci

žalobce: **A. K.**
státní příslušnost Ruská federace
bytem X

zastoupený advokátem JUDr. Hugo Körblem
sídlem Hybernská 1007/20, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

za účasti: **A. K.**
bytem X

o **žalobě proti rozhodnutí** žalované ze dne 28. 11. 2023, č. j. MV-3275-15/SO-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 28. 11. 2023, č. j. MV-3275-15/SO-2023, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 10 800 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce.
- III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 27. 12. 2023, domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaná zrušila platnost jeho povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 2 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých

zákonů, ve znění účinném do 30. 6. 2023 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“; viz přechodné ustanovení čl. IV bod 1 zákona č. 173/2023 Sb.) pro existenci důvodného nebezpečí, že by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu. Zároveň žalovaná stanovila žalobci podle § 77 odst. 3 zákona o pobytu cizinců lhůtu k vycestování z území v délce 30 dnů od právní moci napadeného rozhodnutí. Žalovaná založila napadené rozhodnutí především na utajovaných informacích poskytnutých bezpečnostní složkou státu.

Obsah žaloby

2. Žalobce konstatuje, že žalovaná porušila § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Protože se žalobce nemůže s obsahem utajovaných informací seznámit, nemůže se proti nim ani bránit konkrétní argumentací. V obecné rovině však uvádí, že si není vědom toho, že by se v minulosti dopustil jednání, kterým by mohl jakkoli poškodit zájmy České republiky. Jako novinář se vždy snažil informovat objektivně a nestranně, vždy jednal v souladu se zájmy České republiky, nikdy se nevyjadřoval v rozporu se západoevropskými hodnotami a nepodporoval vojenský zásah Ruska proti Ukrajině. Není si vědom toho, že by záměrně konal v zájmu Ruské federace nebo šířil či propagoval ruskou propagandu. Žalobce žádá zdejší soud, aby se seznámil s obsahem utajovaných informací a posoudil, zda představují dostatečný podklad pro zrušení povolení k trvalému pobytu. Poukazuje přitom na závěry rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2023, č. j. 10 A 11/2023-54, či rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č. j. 4 As 108/2013-69, a ze dne 31. 8. 2023, č. j. 1 Azs 87/2023-32, č. 4518/2023 Sb. NSS. Připomíná, že městský soud v prvním z odkazovaných rozsudků dospěl k závěru, že utajovaná zpráva nebyla dostatečným podkladem, neboť informace zpravodajské služby neobsahovaly ani v nejhrubších rysech popis zdroje získaných informací a způsobu jejich získání. Domnívá se, že ani v jeho případě není informace zpravodajské služby dostatečně podložena.
3. Žalovaná dle názoru žalobce nezkoumala dopady napadeného rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Proto ani není zřejmé, na základě čeho usoudila, že dopady budou přiměřené. Žalobce uznává, že povinnost opustit území České republiky sama o sobě nezakládá nucené vycestování do Ruska, avšak pro případ návratu do České republiky by si žalobce musel vyřídit vízum nebo povolení k pobytu. To může učinit pouze na Velvyslanectví České republiky v Moskvě, a proto fakticky musí vycestovat do Ruska. Česká republika přitom až na výjimky v současnosti nedává ruským občanům víza ani povolení k pobytu. Ve svém důsledku tak napadené rozhodnutí představuje velmi závažný zásah do žalobcova soukromého a rodinného života. Žalobce bude ve věku 77 let na dlouhou dobu odloučen od rodiny a odkázán zcela na sebe. Po 35 letech života v České republice již v Rusku nikoho nemá, tedy by se tam neměl na koho obrátit a kde bydlet. Jako nezávislému novináři by mu navíc v Rusku hrozilo vážné nebezpečí, neboť všichni, kdo se kriticky vyjadřují vůči vládnoucímu režimu, prezidentu Putinovi a válce na Ukrajině jsou v Rusku v nebezpečí, hrozí jim vězení a policejní pronásledování.
4. Odůvodnění napadeného rozhodnutí je dle žalobce vnitřně rozporné, neboť žalovaná na jedné straně konstatovala zájem České republiky na tom, aby žalobce již nepobýval na jejím území. Na druhé straně však dle žalované žalobci nic nebrání, aby se po vycestování do České republiky vrátil. Žalovaná dokonce uvedla, že žalobce může požádat o vízum za účelem strpění. To přiživuje žalobcovy pochybnosti o tom, zda je obsah utajovaných informací založen na pravdivých a přezkoumatelných zjištěních. Žalovaná ani podrobně

nevysvětlila své úvahy, neboť z napadeného rozhodnutí nelze vyčíst, zda je či není v zájmu České republiky, aby zde žalobce pobýval. V části týkající se dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života se žalovaná omezila pouze na obecná konstatování.

Obsah vyjádření žalované

5. Žalovaná se žalobou nesouhlasí a navrhuje její zamítnutí. Informace poskytnuté bezpečnostní složkou totiž popisují skutečnosti, ze kterých plyne, že žalobce ohrožuje bezpečnost České republiky. Proto bylo nutné zrušit platnost jeho povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Utajované informace popisují konkrétní skutková zjištění a konkrétní jednání žalobce, včetně jejich přesného časového rámce. Jednání jsou popsána do detailu a působí věrohodně, přesvědčivě a bezrozporně a ve svém souhrnu jsou schopna přivodit nebezpečí pro Českou republiku a její obyvatele. Popsané skutečnosti lze dle žalované podřadit pod pojem „*hrozba pro bezpečnost státu*“. Žalovaná také připomíná, že konkrétní okolnosti tohoto případu podléhají utajení, a proto je žalovaná nemohla využít při vymezení skutkové podstaty. Mohla-li by tak učinit, pak by bez velkých obtíží vysvětlila i úvahy, jimiž se řídila.
6. Ve vztahu k přiměřenosti napadeného rozhodnutí žalovaná konstatuje, že zrušení povolení k trvalému pobytu žalobci nezakazuje kontakt s rodinou nebo s dalšími osobami, s nimiž si během svého pobytu vytvořil vazby. Délku pobytu nelze považovat za skutečnost, která by mohla zapříčinit nezákonnost napadeného rozhodnutí s ohledem na to, že by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu. Případ řešený v rozsudku Městského soudu v Praze, na nějž žalobce odkazoval, byl velmi specifický a nelze jej srovnávat s touto věcí.

Replika žalobce a vyjádření osoby zúčastněné na řízení

7. V replice žalobce namítá, že bezpečnostní hrozba nebyla v napadeném rozhodnutí dostatečně vymezena. Žalovaná ani neuvedla, na stanovisku kterých bezpečnostních složek postavila napadené rozhodnutí, ze kdy utajované informace vlastně byly a zda se vůbec týkaly žalobce. Žalobce připomíná, že stanoviska bezpečnostních složek nemají povahu závazných stanovisek, a žalovaná je proto musí hodnotit a nepřebírat automaticky jejich závěry. Musí se také zabývat jejich věrohodností. Žalobce si přitom neumí představit, proč by měl představovat nebezpečí pro Českou republiku. Samotný ruský původ nelze dávat automaticky do spojení s tím, že by žalobce mohl vystupovat ve prospěch Ruska. Žalobce je nyní v důchodu, jeho zdravotní stav není dobrý a jeho případná novinářská činnost se v poslední době omezovala maximálně na sepsí informací, jež byly volně dostupné na internetu. Může se pouze domnívat, že údajné nebezpečí je spojováno s rokem 2015, kdy mu nebyla prodloužena novinářská akreditace. Žalobce přitom je proti válce na Ukrajině a proti prezidentu Putinovi a v případě návratu do Ruska mu hrozí perzekuce. Odkaz na rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 10 A 11/2023-54 považuje žalobce za rozdílný od žalované za přílehlavý. Žalobce odkazuje také na judikaturu týkající se neudělování státního občanství, z níž plyne, že správní orgány mají jednat zákonným, korektním, rozumným, předvídatelným a přezkoumatelným způsobem. Dále uvádí, že trvá na žalobě a že i jeho věk a zdravotní stav vylučují možnost úvah o riziku pro bezpečnost České republiky. K (ne)přiměřenosti napadeného rozhodnutí dodává, že žije se svou bývalou manželkou, která trpí Parkinsonovou chorobou a s níž si navzájem pomáhají. Vedle toho žalobce vyžaduje péči od svých dětí, které se o něj starají. Jeho děti jsou navíc občany České republiky a nelze očekávat, že žalobce budou následovat do Ruska, jak tvrdila žalovaná.

8. Osoba zúčastněná na řízení konstatuje, že je bývalou manželkou žalobce. S ohledem na její a žalobcův ne úplně dobrý zdravotní stav a vyšší věk o sebe navzájem pečují a pomáhají si tak, jak je v jejich silách. Je v jejím zájmu, aby žalobce zůstal v České republice a aby spolu mohli nadále žít v zemi, kde mají děti, vnoučata, domácnost i zázemí. Odjezdu žalobce do Ruska se obává a domnívá se, že by to pro něj s ohledem na jeho veřejné názory proti Putinovi mohlo mít fatální důsledky. Se žalobou souhlasí a domnívá se, že by jí soud měl vyhovět.

Obsah správního spisu

9. Ze správního spisu plyne, že Ministerstvo vnitra (odbor azylové a migrační politiky) obdrželo podnět ke zrušení pobytového oprávnění cizincům, který souvisel s invazí ruských vojsk na Ukrajinu. Protože šlo o řešení otázky vyznačující se mimořádnou neobvyklostí, požádalo ministerstvo o převzetí věci žalovanou podle § 131 odst. 1 písm. a) správního řádu.
10. Usnesením ze dne 6. 1. 2023, č. j. MV-3275-3/SO-2023, žalovaná převzala provedení správního řízení ve věci zrušení platnosti žalobcova povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Téhož dne žalobci oznámila zahájení správního řízení a dala mu na vědomí, že podkladem pro vydání rozhodnutí jsou podle § 169m odst. 1 zákona o pobytu cizinců také písemnosti a záznamy, které jsou uchovány odděleně mimo spis, a to pod sp. zn. XA. V obecné rovině mu též sdělila, že zjištěné osobní jednání žalobce představuje nebezpečí pro veřejný pořádek na území České republiky a pro vnitřní bezpečnost České republiky i jejích obyvatel, a to tím, že směřuje proti nejzákladnějším hodnotám společnosti, které jsou chráněny trestním právem. Z důvodu účasti na prosazování a podpoře zájmů státní moci Ruské federace, které jsou v rozporu s bezpečnostními zájmy České republiky, existuje dle žalované nebezpečí, že by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu.
11. Po nahlédnutí do správního spisu zaslal žalobce žalované vyjádření k věci. V něm uvedl, že se jako novinář vždy snažil informovat pravdivě, věcně a objektivně a v komentářích se snažil být na straně demokratických sil. Nebyl si vědom toho, že by poskytl komentář, napsal článek nebo zprávu či udělal tendenční rozhovor, ze kterého by plynulo, že šířil propagandu nebo dezinformace proti České republice. Nebyl si vědom toho, že by konal v rozporu s bezpečnostními nebo jinými zájmy České republiky. Současně doložil podklady, které podle něj prokazovaly, že jednal v souladu se zájmy České republiky, nevyjadřoval se v rozporu se západoevropskými hodnotami a nepodporoval vojenský zásah Ruska vůči Ukrajině. Zároveň požádal, aby žalovaná vzala v úvahu jeho věk, zdravotní problémy, existenci rodinných a sociálních vazeb na území České republiky (a jejich absenci v Rusku), potenciální rizika spojená s jeho návratem do Ruska a obsah předložených podkladů.
12. Ke svému vyjádření žalobce přiložil lékařské zprávy, z nichž plyne, že žalobce trpí mj. chronickým glaukomem či léta trvající tenzní bolestí hlavy a nestabilitou při stoji a chůzi. Součástí podkladů je také další vyjádření žalobce, v němž uvedl údaje o své bývalé manželce a dvou synech, z nichž jeden je svobodný a jeden ženatý s českou občankou, s níž v březnu 2023 čekal třetí dítě. Ve vyjádření žalobce konstatoval, že v Rusku nemá majetek, příbuzné ani přátele a jeho zdravotní stav není dobrý (hlavním problémem je zrak). Shrnul také své novinářské aktivity od roku 1988 do současnosti. Přiložil i rodinné fotografie či fotografie s Václavem Havlem nebo některé své novinové články (např. rozhovory s Václavem Havlem, Dominikem Haškem či Ivanem Hlinkou nebo články pro RIA Novosti o

aktuálním dění v České republice souvisejícím s událostmi na Ukrajině v období od 22. 2. do 28. 2. 2022).

13. Dne 26. 6. 2023 žalovaná oznámila žalobci, že podklady pro rozhodnutí tvoří další utajované skutečnosti ve smyslu § 169m odst. 1 zákona o pobytu cizinců, které budou uchovány odděleně mimo spis, to pod sp. zn. XB. Z nich vyplývá, že pobyt žalobce na území České republiky představuje možné ohrožení bezpečnosti státu, a to především z důvodu jeho dlouhodobé a přetrvávající aktivní podpory a šíření ruské propagandy a přetvářejících kontaktů na představitele Ruské federace na území České republiky.
14. Po dalším nahlédnutí do správního spisu se žalobce k věci vyjádřil tak, že po dobu svého 35 let trvajícího pobytu zde psal jako novinář články o věcech odehrávajících se v České republice, které nebyly určeny českému publiku. V nich psal o úspěších postkomunistických reforem, dělal rozhovory s předními českými a slovenskými politiky nebo vystupoval proti dění v Rusku v letech 1989-2004. Měl také dobré vztahy s americkým velvyslancem v Moskvě. Od roku 2014 připravuje články pro agenturu RIA Novosti, v nichž však není žádná proruská propaganda. Ke kontaktům s ruskými představiteli žalobce uvedl, že pravděpodobně jde o kontakty s ruskou ambasádou v Praze, kde byl naposledy na jaře 2021 a kde na žádost moskevské redakce pořídil video a fotografie odjezdu 18 vyhoštěných ruských zpravodajských důstojníků a diplomatů s rodinami z ambasády. Jeho další kontakty byly s ruským velvyslanectvím, konkrétně spočívaly v ojedinělých telefonátech tiskovému mluvčímu za účelem upřesnění některých otázek při přípravě materiálů o aktuálních událostech. S ruským velvyslanectvím však žalobce dle svých slov nikdy nenavázal špionážní spolupráci. Dále žalobce opětovně poukázal na své rodinné a přátelské vazby na území České republiky a svou rozvíjející se nemoc zeleného zákalu, jakož i na zdravotní problémy své ženy (Parkinsonovu chorobu). Poukázal na své minulé aktivity i na svou charitativní pomoc uprchlíkům z Ukrajiny a zmínil také existenci úvěru, který bude splácet ještě tři roky.
15. Žalovaná následně vydala **napadené rozhodnutí**. Konstatovala, že informace bezpečnostní složky sp. zn. XA popisuje skutečnosti, na základě nichž je nutné dospět k závěru, že žalobce ohrožuje bezpečnost České republiky. Osobní jednání žalobce bylo shledáno v jeho nežádoucí činnosti na prosazování a podpoře zájmů státní moci Ruské federace, které jsou v rozporu s bezpečnostními zájmy České republiky, a proto existuje důvodné nebezpečí, že by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu. Žalovaná připomenula, že není oprávněna zabývat se pravdivostí utajované informace, pouze její věrohodností, přesvědčivostí a relevancí. Utajovaná informace dle názoru žalované popisuje konkrétní skutková zjištění i konkrétní jednání žalobce, včetně jeho časového rámce, do detailu a působí věrohodně a přesvědčivě. Popisované jednání je také relevantní ve vztahu k důvodu napadeného rozhodnutí, jímž je nebezpečí, které žalobce představuje pro bezpečnost České republiky a jejích obyvatel, neboť směřuje proti nejzákladnějším hodnotám společnosti chráněným trestním právem. Popisovaná jednání žalobce jsou ve svém souhrnu schopna přivodit nebezpečí pro Českou republiku a její obyvatele, přičemž se jedná o opakovaná jednání, jichž se měl žalobce v posledních letech soustavně dopouštět. Zavdávají také důvod pro domněnku, že by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu i v budoucnu. Skutečnosti uvedené v utajované skutečnosti tak dle žalované lze podřadit pod pojem „*hrozba pro bezpečnost státu*“, neboť je žalobcovo jednání způsobilé ohrozit zájem chráněný ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ústavní zákon o bezpečnosti České republiky“). Rozhodující přitom není to, zda se žalobce takového jednání již dopustil, ale postačuje pouze jeho hrozba. Žalovaná dodala, že zdrojem

utajované informace je navíc operativní činnost bezpečnostní složky prováděná v souladu s platnými právními předpisy. K přiměřenosti napadeného rozhodnutí pak uvedla, že žalobce dle jejích zjištění pobývá v České republice od roku 1997 a žije zde jeho tři dospělé děti. Napadené rozhodnutí žalobci nezakazuje kontakt s rodinou ani s jinými osobami. Délku pobytu žalobce na území nelze považovat za skutečnost, která by mohla zapříčinit nezákonnost napadeného rozhodnutí, jestliže by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu. Negativní zjištění žalované převažují v žalobcův neprospěch. Žalovaná také konstatovala, že zrušení trvalého pobytu nelze stavět naroveň vyhoštění na dobu neurčitou. Žalovaná neshledala ani rozpor s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropská úmluva“). Zdůraznila, že napadené rozhodnutí je v souladu s veřejným zájmem.

16. Dále žalovaná uvedla, že obdržela také utajovanou informaci sp. zn. XB, na jejímž základě vyhotovila záznam do spisu obsahující podstatu této informace. Pro zachování práv účastníka řízení podle ní postačuje sdělení podstaty utajované informace. Její poskytnutí žalobci nebylo možné a znepřístupnění utajované informace bylo legitimním omezením procesních práv žalobce.
17. Žalovaná dle svých slov zohlednila, že žalobce je celoživotním novinářem, avšak to nevyvrací závěr o existenci důvodného nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu. Míra zásahu do soukromého a rodinného života žalobce ani délka jeho pobytu v České republice za daných okolností nemohou převažovat závažné informace o tom, že žalobce svým osobním jednáním ohrožuje bezpečnost České republiky. Žalobce zde sice má bývalou manželku, tři dospělé děti a vnuky, je však společnou volbou rodiny, zda ostatní rodinní příslušníci budou žalobce následovat například do země jeho původu. Ve věci nevyšla najevo žádná zásadní okolnost, která by převažovala nad zájmem na opuštění území žalobcem. Nevyšla najevo ani žádná silná závislost členů rodiny na účastníku řízení týkající se například požadavku celodenní péče či jiných specifických okolností, u nichž by byla vyloučena nepřítomnost žalobce na území. Samotný věk žalobce není důvodem, který by měl vést k jinému závěru. Žalobce stále je aktivní osobou, což dle žalované plynulo z jeho vyjádření i z utajovaných skutečností. Závěrem žalovaná poznamenala, že žalobci je pouze uložena povinnost opustit území České republiky a je na něm, zda si pobyt zde zařídí jinak, popřípadě kam vycestuje. Zrušení povolení k trvalému pobytu nepředstavuje nucené vycestování.

Posouzení věci soudem

18. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
19. Při přezkumu napadeného rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž jej přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů a částečně i nad jejich rámec (k tomu viz níže).
20. O žalobě soud rozhodl bez jednání podle § 51 odst. 2 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Dokazování soud neprováděl, neboť vyšel jen z obsahu správního spisu a z obsahu utajovaných informací evidovaných pod sp. zn. XA a XB. S nimi se rozhodující samosoudkyně seznámila v souladu s § 58 zákona č. 425/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně utajovaných informací“).

A) K důvodu pro zrušení pobytového oprávnění

21. Napadené rozhodnutí se opírá o § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, podle něhož se platnost povolení k trvalému pobytu zruší, jestliže *cizinec opakovaně závažným způsobem naruší veřejný pořádek nebo práva a svobody druhých anebo je důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu*. Na základě obsahu utajovaných informací totiž žalovaná dospěla k závěru, že v případě žalobce existuje důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu.
22. Žalovaná správně vyšla z toho, že pojem *ohrožení bezpečnosti státu* není definován v zákoně o pobytu cizinců, avšak lze v tomto ohledu vycházet z ústavního zákona o bezpečnosti České republiky. Podle čl. 1 tohoto ústavního zákona je základní povinností státu *zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot*. Tomu odpovídá i znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, jehož účelem je chránit tyto hodnoty před nejzávažnějšími útoky na ně (srov. Hlavu IX upravující mj. trestné činy proti České republice). Soud přitom souhlasí s výkladem, k němuž dospěl Krajský soud v Ústí nad Labem s odkazem na komentářovou literaturu v rozsudku ze dne 14. 6. 2023, č. j. 141 A 14/2023-17, a podle něhož ústavní zákon o bezpečnosti České republiky vychází z tzv. širšího pojetí bezpečnosti státu, které v sobě nezahrnuje pouze ohrožení válkou, ale které usiluje o identifikaci rizik bez ohledu na jejich původ a které reflektuje i taková rizika jako mezinárodní terorismus, živelní katastrofu, ekonomickou nestabilitu, vnitřní nepokoje, narušení sociálního smíru, zvýšenou zločinnost aj. I ochrana životů, zdraví a majetku obyvatel spadá pod pojem bezpečnosti státu, pokud se taková ochrana v konkrétním případě přímo či nepřímo dotýká ochrany základů státnosti, například svrchovanosti, územní celistvosti či vnější bezpečnosti České republiky. Vždy je ovšem třeba posuzovat konkrétní okolnosti případu a vyhodnotit, zda chování jednotlivce je takového charakteru a intenzity, že ho lze považovat za ohrožení bezpečnosti státu ve smyslu shora uvedeného (viz body 34 až 43 rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 141 A 14/2023-17).
23. Soud dále konstatuje, že postup žalované spočívající v tom, že zásadní rozhodné skutečnosti zůstaly žalobci coby účastníku správního řízení utajeny a nelze je výslovně hodnotit ani v napadeném rozhodnutí, není dle judikatury nepřipustný. Protože však takový postup budí pochybnosti o zákonnosti správního rozhodnutí, musí být vyvážen v rámci soudního přezkumu. Správní soud je v takovém případě ve zvýšené míře oproti „běžnému“ soudnímu řízení, v němž má účastník k dispozici stejné informace jako soud, garantem práva na spravedlivý proces, což vyžaduje i zvýšenou aktivitu soudu vůči postupu veřejné správy. Žalobce nemůže efektivně namítat nezákonnost určitých zjištění, nezná-li jejich obsah. V této specifické situaci to naopak musí být soud, který „supluje“ aktivitu žalobce a přezkoumá relevanci utajovaných informací ze všech hledisek, která se vzhledem k povaze věci jeví být důležitými (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2011, č. j. 7 As 31/2011-101, č. 2602/2012 Sb. NSS). Soud je tak povinen zkoumat postup a důvody rozhodnutí v úplnosti, tedy i nad rámec uplatněných žalobních bodů. Zjištěné skutečnosti ovšem musí v odůvodnění svého rozhodnutí popsat jen v těch mezích, aby nepopřel smysl ochrany utajovaných informací. Hodnotit je však musí celistvě, důkladně a s velkou obezřetností. Tato obezřetnost, nezbytná při hodnocení utajovaných důkazů, přitom musí být shodná ve vztahu k oběma účastníkům soudního řízení. V případě, že by soud zrušil správní rozhodnutí proto, že by utajované důkazy neshledal dostatečnými pro závěr správního orgánu z nich vyvozený, nemohl by jej rovněž dostatečně přesvědčivě odůvodnit. Při respektování těchto mezí nelze od soudu – stejně jako od správního orgánu – vyžadovat natolik konkrétní hodnocení, aby vyšly najevo utajované informace. Nicméně z odůvodnění

jeho rozhodnutí musí být patrné, že se zabýval důvody, pro které bylo správní rozhodnutí vydáno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2012, č. j. 7 As 117/2012-28, č. 2825/2013 Sb. NSS).

24. Dále je vhodné připomenout, že správní orgán, který vychází z utajované informace jako z podkladu pro vydání rozhodnutí, se musí zabývat její věrohodností, přesvědčivostí a relevancí. Tyto atributy přitom nesmí dovozovat ze samotné povahy podkladové informace – z její formální klasifikace jako utajované informace (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2016, č. j. 4 Azs 255/2015-49, nebo ze dne 29. 3. 2019, č. j. 9 Azs 81/2019-33). Správní orgán musí mít na zřeteli, že v utajovaných informacích je třeba přesněji uvést jednak fakta (mimo jiné místní a časové údaje) popisující chování, jednání či další činnosti cizince, případně dalších osob, a jednak zdroj a způsob zjištění či ověření těchto faktů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2023, č. j. 10 Azs 253/2023-115). Nesmí se totiž jednat o pouhé názory a domněnky policejní nebo zpravodajské služby, ale přinejmenším o reprodukci skutkových zjištění (opakovaně srov. rozsudek č. j. 7 As 117/2012-28).
25. V návaznosti na to je pak specifické i postavení správního soudu v rámci přezkumu správního rozhodnutí, jehož podkladem byla utajovaná informace. Předně je nezbytné, aby se soud přímo seznámil s utajovanou informací a aby ji následně rovněž ověřil z hlediska věrohodnosti, přesvědčivosti a relevance ve vztahu k závěrům, které z ní správní orgán vyvodil. Úkolem správního soudu (ale ani správního orgánu) však není přezkoumávat pravdivost utajované informace (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2023, č. j. 1 Azs 87/2023-32, č. 4518/2023 Sb. NSS).
26. Vycházejí ze shora uvedeného soud shledal, že závěr žalované, podle níž existuje důvodné nebezpečí, že by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu, **obstojí**.
27. Soud konstatuje, že z obou podkladů obsahujících utajované informace je zjiitelné, která konkrétní bezpečnostní složka státu tyto informace získala a poskytla žalované a jaké prostředky k jejich získání použila (který konkrétní zákon ji k jejich použití opravňoval a o jaké prostředky se typově jednalo). Dále je z podkladů zřejmé, jakého období se utajované informace týkají, přičemž nejde pouze o aktivity z minulosti nebo z roku 2015, jak se žalobce domnívá, ale i o aktuální informace z recentní doby (včetně roku 2023), které současně popírají žalobcovo tvrzení o tom, že již není z důvodu nepříznivého zdravotního stavu aktivní. Utajované informace se týkají přímo žalobce a jeho aktivit a jsou dostatečně konkrétní, pokud jde o popis žalobcova jednání. Některé žalobcovy aktivity (zejména ty z dávnější minulosti) sice jsou popsány poměrně obecně, jiné (zejména ty z nedávné doby) však jsou popsány konkrétně včetně určení, kde a kdy k nim mělo dojít (obecně přitom platí, že s aktuálností jednotlivých aktivit roste podrobnost a konkrétnost jejich popisu; dávnější aktivity tedy jsou popsány s menší mírou konkrétnosti než aktivity novější). Jako celek tedy působí podklady s utajovanými informacemi dostatečně věrohodně a přesvědčivě. Zároveň jsou utajované informace, z nichž žalovaná vycházela, relevantní ve vztahu k rozhodovacímu důvodu žalované, neboť z nich skutečně plyne, že se žalobce účastní na prosazování a podpoře zájmů státní moci Ruské federace a že dlouhodobě aktivně podporuje a šíří ruskou propagandu a je v kontaktu s představiteli Ruské federace na území České republiky. Dle obsahu utajovaných informací se přitom nejedná pouze o využívání takových kontaktů k přípravě objektivních a nezávadných článků či komentářů, jak se žalobce snažil přesvědčit žalovanou i soud prostřednictvím svých podání.

28. S ohledem na shora uvedené tak soud dal žalované za pravdu v tom, že žalobce představuje hrozbu pro bezpečnost státu ve smyslu § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

B) K přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí

29. Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců správní orgán při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí.
30. Podle § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců správní orgán posuzuje přiměřenost dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona pouze v případech, kdy to tento zákon výslovně stanoví.
31. Ustanovení § 77 odst. 2 zákona o pobytu cizinců přitom stanoví, že platnost povolení k trvalému pobytu se zruší v případě naplnění některého ze zákonných důvodů *za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince.*
32. Právo každého na respektování soukromého a rodinného života plyne také z čl. 8 Evropské úmluvy, kterou je Česká republika vázána. Podle čl. 8 odst. 1 Evropské úmluvy každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. Podle druhého odstavce téhož ustanovení pak platí, že státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.
33. Soud dále připomíná, že přezkum rozhodnutí o zrušení povolení k pobytu (či rozhodnutí o správním vyhoštění) je z povahy věci intenzivnější než přezkum rozhodnutí o neudělení povolení k pobytu (či rozhodnutí o neudělení vstupu na území), neboť v prvním případě jde o daleko závažnější zásah do práv jednotlivce (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 262/2015-35).
34. Podstatné je také to, že řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu je řízením zahajovaným z úřední povinnosti (nikoli na základě žádosti). V takovém typu řízení je povinností správního orgánu zjistit stav věci, o němž nejsou dány důvodné pochybnosti, a i bez návrhu zjistit všechny rozhodné skutečnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být uložena povinnost (srov. § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu; v souzené věci jde o povinnost vycestovat z území České republiky). Povinnost správního orgánu postupovat tak, aby byl zjištěn rozhodný skutkový stav věci, pak je doplněna povinností účastníka poskytnout potřebnou součinnost, případně označit důkazy na podporu svých tvrzení (srov. § 50 odst. 2 a 52 správního řádu, jakož i druhou větu § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Po správním orgánu totiž nelze požadovat, aby pouze z vlastní iniciativy vyhledával všechny relevantní důkazy, které by případně prokazovaly skutečnosti svědčící ve prospěch účastníka, tedy rovněž nepřiměřenost zásahu do jeho soukromého a rodinného života, pokud sám účastník takové skutečnosti ani neoznačí (srov. naposledy citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu).

35. Žalobce v průběhu správního řízení nezůstal pasivní a prostřednictvím svých podání požadoval, aby žalovaná zohlednila existenci jeho soukromého a především rodinného života na území České republiky. Poukazoval na to, že zde žijí jeho dospělé děti, vnuci a bývalá manželka (kterou označoval za svou ženu). Argumentoval tím, že v Rusku nemá žádný majetek, soukromé či rodinné vazby; naproti tomu v České republice má vše, žije zde dlouho a aktuálně splácí také úvěr. Zmiňoval svůj vysoký věk a dále tvrdil a lékařskými zprávami dokládal také svůj zhoršený zdravotní stav. Poukazoval též na to, že jeho „žena“ trpí Parkinsonovou chorobou.
36. Žalovaná, přestože se zabývala přiměřeností dopadů napadeného rozhodnutí do žalobcova soukromého a rodinného života, neposoudila všechny žalobcem zmiňované aspekty a nezjistila ve vztahu k nim dostatečně skutkový stav věci. Především se zcela opomenula zabývat zdravotním stavem žalobce a jeho bývalé manželky (s níž žalobce sdílí společnou domácnost). K tomu, aby žalovaná mohla navzdory tvrzením žalobce konstatovat, že ve věci *„nevysla najevo žádná silná závislost členů rodiny na účastníku řízení týkající se kupříkladu požadavku celodenní péče či jiných specifických okolností, u níž je vyloučena nepřítomnost účastníka řízení“*, žalovaná neopatřila žádné důkazy a ničeho nezjišťovala, ačkoliv to bylo její povinností. Přitom tvrzení žalobce o jeho zhoršeném zdravotním stavu a především pak jeho tvrzení o tom, že jeho „žena“ trpí Parkinsonovou chorobou doprovázena sdělením, že při svém zdravotním stavu již není nikde schopen samostatného života a že si s bývalou manželkou vzájemně pomáhají (srov. vyjádření žalobce ze dne 5. 8. 2023) si žádala, aby se žalovaná této problematice blíže věnovala. To však neučinila a problematiku zdravotního stavu žalobce a jeho bývalé manželky zcela opomenula (v napadeném rozhodnutí se v tomto kontextu zabývala jen věkem žalobce). Vedle toho se nijak nevyjádřila k žalobcem zmiňované povinnosti splácet úvěr nebo k jeho tvrzením o absenci jakéhokoli zázemí v Ruské federaci.
37. Další pochybení žalované soud spatřuje v tom, že při posuzování přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí nezohlednila konkrétní specifikum této věci, a to že žalobce pochází z Ruské federace. Žalovaná – jak jí vytýká i žalobce – do značné míry bagatelizovala dopady napadeného rozhodnutí konstatováními, že žalobci nebyl zakázán další pobyt na území České republiky, že s napadeným rozhodnutím není spojeno „nucené vycestování“ a že si žalobce může pobyt na území České republiky eventuálně zařídit jiným způsobem. Napadené rozhodnutí, jímž bylo žalobci coby občanu Ruské federace zrušeno povolení k trvalému pobytu a uložena povinnost vycestovat do 30 dnů z území České republiky, přitom fakticky do života žalobce dopadá podobně jako rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalovaná totiž zcela opomíjí, že Česká republika v souvislosti s ruským útokem na Ukrajinu přijala řadu opatření, včetně omezení vízových služeb pro ruské občany. Možnost žalobce úspěšně požádat o udělení oprávnění k pobytu jsou s ohledem na právní úpravu dle zákona č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, a nařízení vlády č. 200/2022 Sb., o nepřijatelnosti žádostí občanů třetích zemí o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podávaných na zastupitelských úřadech, ve znění pozdějších předpisů značně omezena, ne-li zcela vyloučena. Vedle toho lze předpokládat, že žalobce nebude moci s úspěchem požádat o dlouhodobé vízum, neboť s ohledem na důvod, pro který byla zrušena platnost jeho povolení k trvalému pobytu, se lze domnívat, že žalobcův pobyt na území nebude shledán souladným se zájmy České republiky ve smyslu § 56 odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců. V úvahu připadá snad jen

vízum za účelem strpění, ve vztahu k němuž lze též pochybovat o tom, zda by žalobce naplnil některý ze zákonných důvodů dle § 33 zákona o pobytu cizinců.

38. V návaznosti na žalobní výtku pak soud konstatuje, že odůvodnění napadeného rozhodnutí nepovažuje za vnitřně rozporné, pokud jde o souběžná konstatování ohledně nutnosti zrušit žalobci povolení k trvalému pobytu a možnosti žalobce požádat o jiný pobytový status, neboť ta se do jisté míry doplňují. Tvrzení žalované týkající se možnosti žalobce legalizovat svůj pobyt zde jiným způsobem však soud má za odporující obsahu správního spisu, z něhož lze naopak dovodit, že žalobce nemá k dispozici prostředek, jímž by mohl svůj pobyt v České republice legalizovat. Právě tuto skutečnost přitom měla žalovaná v rámci úvah o přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce též zohlednit, což neučinila.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

39. Soud uzavírá, že žalovaná sice správně vyšla z toho, že v případě žalobce je ve smyslu § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců dáno důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu, avšak nedostatečně se zabývala druhou zákonnou podmínkou pro zrušení povolení k trvalému pobytu dle citovaného ustanovení. Otázku přiměřenosti napadeného rozhodnutí z hlediska jeho zásahu do soukromého a rodinného života žalobce totiž posoudila nepřezkoumatelně, neboť nezohlednila všechny žalobcem uváděné aspekty (především zdravotní stav žalobce a jeho bývalé manželky), a k posouzení přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí si ani neopatřila potřebné podklady, přičemž také opomenula zohlednit specifické postavení žalobce, u něhož nelze předpokládat, že by dosáhl na jiný pobytový status. Soud proto I. výrokem tohoto rozsudku zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.
40. O vrácení věci žalované k dalšímu řízení soud rozhodl podle § 78 odst. 4 s. ř. s. V souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. bude žalovaná v dalším řízení vázána právním názorem zdejšího soudu, a tedy se bude znovu komplexně zabývat problematikou přiměřenosti napadeného rozhodnutí z hlediska jeho dopadů do žalobcova soukromého a rodinného života.
41. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nebyla v řízení úspěšná, právo na náhradu nákladů řízení tedy nemá. Úspěšnému žalobci soud přiznal náhradu nákladů řízení v celkové výši 10 800 Kč. Tato částka sestává jednak ze zaplacených soudních poplatků ve výši 4 000 Kč a jednak z odměny advokáta, kterou tvoří odměna za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, replika) podle § 7, 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a dvě paušální částky po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Protože zástupce žalobce není plátcem daně z přidané hodnoty, jedná se o částku konečnou. Lhůtu k plnění stanovil soud v délce 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku s tím, že s ohledem na § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), užitý na základě § 64 s. ř. s., je žalovaná povinna nahradit náklady řízení k rukám zástupce žalobce.
42. Soud dodává, že žalobci nepřísluší náhrada nákladů řízení v souvislosti s úkony, které učinil před tím, než se nechal zastoupit advokátem, neboť ve správním soudnictví nelze procesně nezastoupenému žalobci přiznat náhradu nákladů řízení paušální částkou dle vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního

řádu, jelikož použití § 151 odst. 3 o. s. ř. na řízení podle soudního řádu správního je vyloučeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015-79, č. 3344/2016 Sb. NSS).

43. Podle § 60 odst. 5 s. ř. s. má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu pouze těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Jelikož soud neuložil osobě zúčastněné na řízení žádnou povinnost, nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Nejvyšší správní soud však kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 4. března 2024

Mgr. Marcela Uhříčková, v. r.
samosoudkyně